संरक्षक :

हरिलाल पुरी

(कार्यकारी अधिकृत)

सम्पादक मण्डलः

सन्तोष बोहरा (इन्जिनियर)

दिपक गजुरेल (लेखापाल)

अनिल लामिछाने (नायब सुब्बा)

नवराज रोकाय (सव इन्जिनियर)

सुदर्शन पहेली (खरिदार)

प्रकाश कुमार लामा (खरिदार)

सुकदेव विडारी (अ.स.इ.)

कम्प्युटर ले-आउटः

सुरजकुमार भुजेल

प्रकाशित प्रति :

५०० प्रति

मुद्रक :

.... अफसेट प्रेस

दुई शब्द

ऐतिहासिक राजनीतिज्ञ व्यक्तित्व रूपचन्द्र विष्टको दर्शन 'थाहा'को नामबाट नगरपालिका नामाकरण भइ मिति २०७१ वैशाख २५ गतेको निर्णय अनुसार साविक दामन, पालुङ र बज्रवारही गा.वि.स. समेटी प्रति गा.वि.स. पाँच वडाको हिसाबले १५ वटा वडामा विभाजन भइ थाहा नगरपालिका स्थापना भइ तेश्रो नगरपरिषद् समेत सम्पन्न भइसकेको छ । थाहा नगरपालिका स्थापना पश्चात जनताहरूको उच्च आकांक्षाहरू रहेका छन् र, तिनै जनताको इच्छा र आकांक्षाहरूलाई सीमित स्रोत र साधनले पूरा गर्न हाम्रो सामु ठूलो चुनौति रहेको छ । हाम्रा जे जति च्युनौति छन् त्यत्ति नै अवसरहरू पनि हाम्रा सामु छन् । थाहा नगरपालिकाले कृषि र पर्यटनलाई मात्र अगाडि बढाउन सकिएमा ठूलै फड्को मार्न सक्ने संभावनाहरू पहिचान गरी सकिएको छ । यस नगरपालिकाको विकास संभावनाहरू पहिचान गरी कृषि पर्यटकीय, ऐतिहांसिक एवम् पूर्वाधारको पहिचान गरी नगर गुरूयोजना गराउने र सोही बमोजिम नगर विकासलाई अगाडि बढाउने यस नगरपालिकाको मुख्य ध्यये रहेको छ ।

यस तेश्रो नगर परिषद्मा वडा भेला एकीृकत योजना तर्जुमा दलिय संयन्त्रको बैठक हुँदै नगर परिषद् सम्पन्न गर्न सहयोग गर्नुहुने आम थाहा नगरबासीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । त्यसैगरी तेश्रो नगरपरिषद्मा प्रमुख अतिथीको रूपमा उपस्थित भइ शोभा बढाइदिनू भएकोमा माननीय उपप्रधानमन्त्री श्री चित्र बहादुर केसी र माननिय सांसद रामनारायण विडारीप्रति कृतज्ञता प्रकट गर्दछु । परिषद् सम्पन्न गर्न अहोरात्र खटिने थाहा नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू र थाहा नगरपालिकाको वार्षिक नगर विकास योजना २०७२/०७३ तथा २०७३/०७४ बजेट तर्जुमा तथा यसका लागि सहयोग गर्नुहुने सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

हरिलाल पुरी
प्रमुख एवम् कार्यकारी अधिकृत

हरिलाल पुरी
कार्यकारी अधिकृत

सन्तोष बोहरा
इन्जिनियर

दिपक गजुरेल
लेखापाल

अनिल लामिछाने
नायब सुब्बा

सुदर्शन पहेली
खरिदार

प्रकाश कुमार लामा
खरिदार

सुकदेव विडारी
अ.स.इ.

डोल्मा लामा
खरिदार

दिनेश महर्जन
खरिदार

सुनिल लामिछानले
खरिदार

पाल्साङ लामा
खरिदार

नवराज रोकाय
सव-इन्जिनियर

सुरजकुमार भुजेल
कम्प्युटर अपरेटर

शक्तीकुमार रायमाझी
सवारी चालक

तारा बहादुर थापा
का.स.

बिनोद कार्की
का.स.

kl/ro

थाहा नगरपालिका मध्ये नेपालमा पर्ने मकवानपुर जिल्लाको दोस्रो नगरपालिका हो । नेपाल सरकारको मिति २०७१ साल वैषाख २५ गतेको निर्णयानुसार यस जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रमा पर्ने साविक पहाडि गा.वि.सहरू दामन, पालुङ र बज्रवाराहीको सम्पूर्ण भू-भाग समेटेर यो नगरपालिका घोषणा भएको हो । जनतालाई सूसुचित एवं जागरूक बन्न अभिप्रेरित गर्दे '**थाहा**' अभियान चलाउनु हुने स्वर्गीय श्री **रुपचन्द्र विष्ट**को स्मरण गर्दे यस नगरपालिकाको नाम '**थाहा**' नगरपालिका राखिएको छ । ऐतिहासिक टिष्टुङ पालुङ शहरको नामबाट परिचित यस पूरानो शहरलाई नगरपालिका घोषणा गर्न वि.स. २०५२ साल देखि करिव २ दशकको स्थानीय जनताको निरन्तर प्रयासपछि मात्र यस क्षेत्रका जनताको नगरबासी हुने चाहना पुरा भएको छ ।

यो नगरपालिका महाभारत श्रृखलाको मध्ये भागमा उपत्यकाको रूपमा रहेको छ । यस नगरक्षेत्रको उच्च भागमा रहेको दामन भ्यूटावरबाट विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा सहित २५ भन्दा बढि उच्च हिमशिखरहरूको प्रत्येक्ष मनमोहक दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ । आर्कषक पदमार्ग, शीतोष्ण हावापानी, विभिन्न धार्मिक स्थलहरू, प्रशस्त जैविक विविधता जस्ता सम्पदाहरू रहेका कारण यस नगरलाई पर्यटकीय नगरीको रूपमा विकास गर्न सकिने ठुलो संभावना रहेको छ । प्रशस्त उर्वर कृषिभूमि यस क्षेत्रको अर्को वरदान सावित हुँदै गएको देखिन्छ । यस क्षेत्रका किसानहरूले वार्षिक १ अर्ब बराबरको तरकारी मात्र देशका प्रमुख शहरहरू र छिमेकी देश भारतमा समेत निर्यात गर्ने गर्दछन । मुलुकको सबै भन्दा जेठो राजमार्ग त्रिभुवन राजपथले यस नगरको करिब बीच भागबाट चिर्दे तराई र नेपालको राजधानी काठमाण्डौ जोडेको छ । जिल्ला सदरमुकाम र राजधानी काठमाण्डौको करिब बीच भागमा पर्ने यो नगरबाट दुवै शहरको सडक दुरी करिव ६५ कि.मि. रहेको छ ।

मकवानपुर जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रको यो नगरक्षेत्र साँच्चै नै अद्वितीय छ । राजधानीसंग जोडिएको यस नगरपालिकाको हावापानी, जैविक विविधता, मनमोहक पर्यटकीय स्थलहरू, उर्वर कृषिभूमी, सांस्कृतिक विविधता जस्ता विभिन्न विशेषतायुक्त यस थाहा नगर वास्तवमा यो एउटा स्वर्गको टुक्रा जस्तै छ । प्रख्यात सिमभञ्ज्याङ्ग, दामन भ्यू टावर, कोट थुम्की प्रशिद्ध ऋषेश्वर मन्दिर, मनकामना मन्दिर प्राचिन शैलीका वस्तीहरू, पर्यटकलाई लोभ्याउने थाहा नगरका सम्पत्तिहरू हुन । यसै गरी प्रशस्त उर्वर कृषि भूमी यस क्षेत्रको अर्को वरदान हो ।

!=@= P]ltxfl;s kIf

स्थानीय जनश्रुति अनुसार परापूर्वकालमा पाटनका राजाहरूले स्थानीय टुटेपानी भन्ने स्थानबाट ठुलो ढुङ्गा काटि बोकेर दामन पालुङ बज्रवाराही हुदै पाटन लैजाने क्रममा उक्त ढुङ्गा पालुङको हालको गणेशस्थान नजिक विसाएको र पछि उक्त स्थानबाट बिसाएको उक्त ढुङ्गा उठाउन नसकेकोले त्यही छोडेर गएको र पछि उक्त स्थानमा नेवारी बस्ति बस्दै गए पछि स्थानीय नेपाल भाषामा उक्त ठुलो ढुङ्गालाई पाहल्व भन्ने गरेको जसको अर्थ पाह भनेको ठूलो ल्वंः (ढुङ्गा) भन्ने हुन्छ । पाल्वंःबाट अपभ्रसं भई पछि यस उपत्यकाको नाम पालुङ नाम रहन गएको ऐतिहासिक कथन रहेको पाईन्छ । हाल सम्म पनि उक्त ठुलो ढुङ्गा थाहा नगरपालिका वडा नं. ३ मा रहेको छ । त्यसै गरी यस नगरपालिको वडा नं ११ कुन्छालमा रहेको अंशुबर्माको शिलालेख वि. स. १८१७ पौष १७ गते शुक्रबार पृथ्वीनारायण शाहको नेपाल एकीकरण अभियानको क्रममा गोर्खाली फौजसंग युद्धमा पराजित भई नेपालमा गाभिन अघिको पालुङ दरबार हाल सम्म पनि भग्नावशेषको रूपमा

रहेको छ ।

!=# ef}uf]lns cjl:ylt

कुल क्षेत्रफल : ८४.०८ वर्ग कि.मि.

पहाडी धरातल : ७५ (करिव) प्रतिशत

l;dfgf M

पूर्व	: चित्लाङ र मार्खु गा.वि.स.
पश्चिममा	: आग्रा र गोगने गा.वि.स
उत्तरमा	: टिस्टुङ्ग गा.बि.स. धादिङ जिल्ला
दक्षिणमा	: नामटार र भिमफेदी गा.वि.स.
उचाइ	M २,४८८ मिटरसम्म (सिमभञ्याङ्ग)

!=% xfjfkfgL M

हावापानी	: समशीतोष्ण र शीतोष्ण
न्यूनतम तापक्रम	: –२ डि.से.
अधिकतम	: ३०.३ डि.से

!=^ hne08f/ tyf kof{/0f :j?kM

मुख्य जलस्रोत	**:** शंखमुल, भद्रतिर्थ, त्रिवेणी, ऋखेश्वर बज्रबाराही, खैटेखोला, घर्तिखोला, मूलखोला

!=& /fhg}lts tyf k|zf;lgs s]lGb|

काठमाण्डौबाट	: ६५ कि.मि.
निर्वाचन क्षेत्र नं.	: २
मकवानपुर जिल्ला	: १० नं ईलाका
नगरपालिका वडा संख्या	: १५ वटा
संयूक्त वडा सेवा केन्द्र	: ३ (तीन)
	: वडा. नं. १, २, ३, ४, ५ को पालुङ संयुक्त सेवा केन्द्र
	: वडा नं. ६, ७, ८, ९, १० दामन संयुक्त सेवा केन्द्र र,
	: वडा. न. ११, १२, १३, १४, १५ बज्रबाराही संयुक्त सेवा केन्द्र ।

;/sf/L lgsfoM

प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	: १ (एक)
स्वाथ्य चौकी	: २ (दुई)
ईलाका प्रहरी कार्यालय	: १ (एक)

ईलाका हुलाक कार्यालय : १ (एक)
कृषि सेवा केन्द्र : १ (एक)
पशु सेवा केन्द्र : १ (एक)
बागवानी केन्द्र : १ (एक)
लगायतका सरकारी कार्यालयबाट विषयगत सेवा प्रवाह भइरहेको छ ।

@= hg;¥of ljj/0fM

@=! hg;¥ofsf] cfsf/ tyf ljt/0fM

जनसंख्या	:	२१,७१७ (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)
महिला	:	५२.५ प्रतिशत
पुरूष	:	४७.५ प्रतिशत
जनघनत्व	:	२५६ जना (प्रति वर्ग कि.मी.)
वडा संख्या	:	१५ वटा

#= ;f+s[ts Pj+k|s[ts ;DkbfM

थाहा नगरपालिका साँस्कृतिक तथा धार्मिक दृष्टिकोणले पनि धनी छ । यस नगरपालिकामा रहेका प्रमुख धार्मिक एवं सांस्कृतिक सम्पदाहरू निम्नछन ।

#=! wfld{s :yn M ईन्द्रायणीमाई मन्दिर, पाण्डुकेश्र मन्दिर, ऋषेश्वर मन्दिर, बज्रबाराही मन्दिर, उन्मत्तेश्वर महादेव मन्दिर, कृष्ण मन्दिर यस नगरका प्रख्यात मठ मन्दिर तथा शिवालयहरू ।

#=@ k|s[ts :j?k / ;DkbfM

थाहा नगरपालिका मकवानपुर जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रमा पर्दछ । यहांको ७५ प्रतिशत भू-भाग पहाडले ढाकेको छ । शिशिर याममा हिउँ पर्ने समूद्री सतहबाट २४८८ मिटर उचाईमा रहेको दामनको सिमभञ्याङ जिल्लाकै उच्च भू(भाग हो । विभिन्न जातजाति तथा सांस्कृतिक विविधाको साथै हिउू पर्ने पहाडी क्षेत्र देखि समथर मैदान सम्म भएको यस नगर जैविक विविधताको दृष्टिले पनि अत्यन्तै धनी रहेको छ । नगरपालिकाको माथिल्लो उच्च भागहरूमा वनजंगल रहेको छ । शितोष्ण तथा समशितोष्ण हावापानी रहेको यस नगरको जंगलमा लालीगुरांस, खस्रु, गोब्रे सल्ला, अंगेरी, उत्तिस लगायतका वनस्पतिहरू पाईन्छ । त्यस्तै चिराईतो, लौठ सल्ला, एक्लेवीर, मजिठो, वनमुला, पाखनवेद,ठूलो ओखती लगायतका विविध जडिबुटीहरू पनि पाईन्छ । यस नगरक्षेत्र भित्र रहेको वनजंगल लाई सामुदायिक वन समुह गठन गरी संरक्षण गरिएको छ । यस क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक वन समुहहरू निम्न छन ।

$=! oftfoft sf] cj:yfM

देशकै पहिलो राजमार्ग त्रिभुवन राजपथले यस नगरपालिकाको वीच भाग हुदै राजधानी काठमाण्डौलाई तराई संग जोडेकोछ । ग्रामीण पहाडी वस्तीहरू लाई समेटेर गठन भएकोले नगरको आन्तरिक यातायातको अवस्था भने त्यति सुगम मानिदैन । यस नगर क्षेत्रमा रहेका सडक संजालहरू निम्नानुसार छन । नगरपालिकाले निकट भबिस्यमा नगरयातायात गुरू योजना तयार गरी लागु गर्ने योजना बनाएको छ ।

थाहा नगरपालिका मकवानपुरको
तेस्रो नगर परिषद्
समक्ष कार्यकारी अधिकृत श्री हरिलाल पुरीबाट
प्रस्तुत आ.व. २०७३/०७४ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि ज्यू, विशिष्ट अतिथि ज्यूहरू, विशेष अतिथि, अतिथि ज्यूहरू जिल्ला स्थित क्रियाशील राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि ज्यूहरू,
आमन्त्रित विभिन्न कार्यालय प्रमुख ज्यूहरू, सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय एवं संघ-संस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरू, सञ्चारकर्मी मित्र एवं उपस्थित महानुभावहरू,

नेपाल सरकारबाट मिति २०७१/१/२५ गते यस थाहा नगरपालिका घोषणा भई थाहा नगरको विकासका आधार कृषि पर्यटन र पूर्वाधार भन्ने नारालाई आत्मासाथ गर्दै नगरपालिकाको सर्वोच्च अंगको रूपमा रहेको तेस्रो नगर परिषद् सम्पन्न गर्न गइरहेका छौ । आजको यस पावन अवसरमा विभिन्न काल खण्डमा राष्ट्र र जनताको मुक्तिको लागि ज्यान आहुती गर्नु हुने वीर शहिद प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । जनमुखी राजनीतिका प्रणेता रूपचन्द्र विष्टले आम जनतालाई सु-सुचित हुन आग्रह गर्दै चलाउनु भएको थाहा आन्दोलनको स्मरण र सम्मान गर्दै यस नगरपालिकाको नाम थाहा नगरपालिका राखिएको छ । यस अवसरमा दिवंगत रूपचन्द्रं विष्टको स्मरण गर्दै उहाँप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । यस अवसरलाई सम्पूर्ण नगरवासीहरूले ठूलो पर्वको रूपमा लिएका छौ । सुन्दर, व्यवस्थित र समृद्ध नगर बनाउने परिकल्पनासाथ सम्पूर्ण नगरवासीहरू तेस्रो नगर परिषद् मार्फत नगरको भावी योजना तर्जुमा गर्न उत्साहजनक रूपमा सहभागी हुनु भएको छ । यस क्रममा हामीलाई विभिन्न निकाय एवं व्यक्तित्वहरूवाट महत्वपूर्ण सहयोग, सुझाव प्राप्त भएको छ । नगरपरिषद्को विभिन्न चरणमा सहयोग र सहभागिता जनाउनु हुने सम्पूर्ण महानुभावहरूमा म हार्दिक आभार एवं धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

साविकको दामन, पालुङ्ग र बज्रवाराही गा.वि.स.को सम्पूर्ण भुगोल यस नगरमा समेटिएको छ । मकवानपुर जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रमा पर्ने यो नगर क्षेत्र साच्चै नै मनमोहक र रमणीय छ । राजधानीसँग जोडिएको यस नगरपालिकाको हावापानी, जैविक विविधता, मनमोहक पर्यटकीय स्थलहरू, उर्वर कृषिभूमी, सांस्कृतिक विविधता जस्ता विभिन्न विशेषतायुक्त यस थाहा नगर वास्तवमा स्वर्गको टुक्रा जस्तै छ । बाह्रै महिना शितोष्ण हावापानी रहने प्रख्यात सिमभञ्ज्याङ्ग, विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा सहित उच्च हिमश्रृखला दृश्यावलोकन गर्न सकिने दामन भ्यू टावर, प्रसिद्ध पर्यटकीय स्थल कोटथुम्की प्रसिद्ध धार्मिक स्थलहरू ऋषेश्वर मन्दिर, मनकामना मन्दिर, इन्द्रायणी मन्दिर, बज्रवाराही मन्दिर एवम् प्राचीन शैलीका बस्तीहरू, पर्यटकलाई लोभ्याउने थाहा नगरका सम्पत्तिहरू हुन । यसै गरी प्रशस्त उर्वर कृषिभूमी यस क्षेत्रको अर्को वरदान हो । यस्ता श्रोतहरूको अधिकतम उपयोग गर्दै यस नगरलाई देशकै सुन्दर र सम्बृद्ध नगरको रूपमा विकास गर्ने दायित्व र अवसर हामीलाई प्राप्त भएको छ ।

आवश्यक श्रोत साधनको व्यवस्था समेत भइ नसकेको अवस्थामा सीमित स्रोत र साधनबाट जनताको उच्च आकांक्षा पूरा गर्न थाहा नगरपालिकाको प्रमुख चुनौति भएता पनि प्रशस्त संभावनाहरू रहेका छन् । सबै राजनैतिक दल, संघ संस्था, नागरिक समाज, बुद्धिजिवी लगातय सम्पूर्ण नगरबासीहरूको सहभागितामा १५ वटै वडामा वडा नागरिक मञ्च गठन गरि मञ्चकै संयोजनमा वडा भेला, संयुक्त वडा सेवा केन्द्र अन्तर्गतको

वडाहरूको संयुक्त वडा भेला सम्पन्न भई राजश्व परामर्श र एकीकृत योजना तर्जुमा समितिको चरण(चरणको बैठकबाट भएको सिफारिश बमोजिम नगरको दीर्घकालिन योजनामा छुटन नहुने विषयहरूलाई प्राथमिकतामा राखि आगामी आ.ब. २०७३/०७४ को लागि नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तयार पारिएको छ । स्थानीय निकायको रिक्तताका कारण कर्मचारीहरूबाट राजनीतिक सहमति समेत जुटाइ कामकाज गरी नगर विकास गर्नु त्यत्तिकै चुनौतिपूर्ण रहेको महशुस हामीहरूले गरेका छौं । अब म प्रस्तावित नगर विकास नीति तथा कार्यक्रम र बजेट संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

चालु आ.व. को संक्षिप्त समिक्षाः

चालु आ.व. २०७२/०७३ को लागि दोस्रो नगर परिषद्बाट अनुदान तर्फ रू. २ करोड ५९ लाख ५० हजार, स्रोत उपयोग बाँडफाँड र आन्तरिक आयतर्फ रू.६८ लाख ६५ हजार, प्रशासनिक अनुदानतर्फ रू. ५४ लाख ८९ हजार, सामाजिक सुरक्षा तर्फ रू. १ करोड १० लाख बाहि्य स्रोत २६ लाख गरी जम्मा रू. ५ करोड १९ लाख ४ हजार बिनियोजन भएकोमा सो बमोजिम अनुदान नआएको तर आन्तरिक आय र बाहि्य अनुदान वृद्धि भएको हुँदा अनुदान तर्फ रू. २ करोड ५४ लाख, स्रोत उपयोग, बाँडफाँड र आन्तरिक आयतर्फ रू. १ करोड ३१ लाख ३ हजार, प्रशासनिक अनुदान तर्फ रू ४१ लाख, सामाजिक सुरक्षा तर्फ रू. १ करोड ५० लाख, जगेडा कोष ८७ लाख ४३ हजार र अन्य अनुदान तर्फ रू १ करोड ५० लाख गरी जम्मा रू. ८ कर ोड १३ लाख ४६ हजारको संशोधित बजेट पेश गरेको छु । त्यसैगरी आगामि आ.व. २०७३/०७४ को लागि अनुदान तर्फ रू. १ करोड ७० लाख, स्रोत उपयोग बाँडफाँड र आन्तरिक आयतर्फ रू. १ करोड ९ लाख २७ हजार, प्रशासनिक अनुदानतर्फ रू. ४५ लाख १० हजार, सामाजिक सुरक्षा तर्फ रू. १ करोड ६५ लाख, जगेडा कोष १ करोड र अन्य अनुदानतर्फ रू. १ करोड ६५ लाख गरी जम्मा रू. ७ करोड ५४ लाख ३७ हजार बजेट प्रस्तुत गरेको व्यवहोरा अनुरोध गराउन चाहन्छु ।

cf=j=@)&#÷)&$ sf]cfo tkm{;Hff<t ljj/0fM

qm= ;+	cfDbfgL ljj/0f	cf=j= @)&@÷)&# sf] ;+zf]lwt ah]6	cf=j= @)&#÷)&$ s cgd'flgt ah]6
१	**आन्तरिकश्रोत मात्र**	१,३१,०३,०००	१,०९,२७,००
२	**नगरपालिका निशर्त अनुदान चालु**	४१,००,०००	४५,१०,००
३	**नगरपालिका पूजिगत अनुदान**	२,५४,००,०००	१,७०,००,००
४	**सामाजिक सुरक्षा भत्ता निकासा**	१,५०,००,०००	१,६५,००,००
५	**जगेडा कोष**	८७,४३,०००	१,००,००,००
६	**बाहय श्रोत**	१,५०,००,०००	१,६५,००,००
	s'n hDdf	८,१३,४६,०००	७,५४,३७,००